

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 290/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Národnej rady Slovenskej republiky na jej 28. schôdzi, ktorá sa konala 21. januára 2025, a rozhodnutiu predsedu vlády Slovenskej republiky v bližšie neoznačenom konaní takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. marca 2025 v znení jej doplnenia z 27. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 až 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy, ako aj základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom národnej rady na jej 28. schôdzi, ako aj rozhodnutím predsedu vlády v bližšie neoznačenom konaní. Sťažovateľ navrhuje uloženie zákazu pokračovať v porušení označených práv a udržiavať protiprávny stav a navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur, ako aj nahradiť trovy konania. Sťažovateľ súčasne žiada o predloženie výzvy na zaslanie splnomocnenia na zastupovanie advokátom a súčasne žiada ako osoba zdravotne ťažko postihnutá v materiálnej núdzi o ustanovenie advokáta *ex offo*, ktorý kvalifikovanejšie doplní ústavnú sťažnosť.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ napáda rozhodnutie, resp. opatrenie predsedu vlády v bližšie neoznačenom konaní, ktorým došlo v súvislosti s 28. schôdzou

národnej rady k „označeniu obsahu správy“ Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) stupňom utajenia „dôverné“, v dôsledku čoho bola časť 28. schôdze národnej rady s bodom programu, v rámci ktorého sa prerokovával návrh skupiny poslancov národnej rady na vyslovenie nedôvery vláde Slovenskej republiky, neverejná.

3. Zo správy o 28. schôdzi národnej rady konanej 21. januára 2025 s bodom programu „návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nedôvery vláde Slovenskej republiky (tlač 652)“ vyplýva, že k predmetnému návrhu pred rozpravou vystúpil predseda vlády, ktorý národnej rade oznámil, že ju bude informovať o obsahu správy SIS, ktorá je dôverného charakteru. V tejto súvislosti požiadal podpredsedu národnej rady povereného riadením schôdze, aby urobil potrebné opatrenia na konanie neverejnej schôdze.

4. Podpredseda národnej rady následne konštatoval, že vzhľadom na to, že predseda vlády bude informovať v rozprave o veciach tvoriacich predmet utajovaných skutočností so stupňom utajenia dôverné, bude sa pokračovať v schôdzi podľa § 18 ods. 2 prvej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „rokovací poriadok“), v súlade s ktorým neverejnú schôdzu národnej rady alebo ich časti sa konajú, ak sa na nich prerokujú veci, ktoré tvoria predmet utajovanej skutočnosti, obchodného tajomstva alebo ak to ustanoví osobitný zákon.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľova nosná námietka atakuje utajenie správy SIS, ktoré považuje za protiústavné, rovnako ako konanie neverejného zasadnutia časti schôdze národnej rady. Podľa názoru sťažovateľa predseda vlády nerešpektoval a utajil svojvoľne to, čo zákon zakazuje utajiť, pričom zmaril verejné prejednanie návrhu na vyslovenie nedôvery svojej vláde.

6. Pre prípad nájdenia potenciálu na prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ navrhuje ustanovenie advokáta *ex officio* ako osoba v materiálnej núdzi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka protiústavnosti rozhodnutia predsedu vlády o utajení správy SIS, ako aj protiústavnosti konania neverejnej časti 28. schôdze národnej rady, v rámci ktorej sa správa SIS prerokovala.

8. V úvode tejto časti rozhodnutia sa ústavný súd vyjadrí k otázke právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť bez právneho zástupcu, pričom zároveň o ustanovenie právneho zástupcu požiadal.

9. Jednou z podmienok v zmysle § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na priznanie ustanovenia právneho zástupcu je záver ústavného súdu o tom, že „nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti“. Úvaha v tomto smere je výslovne na ústavnom súde, ktorý vychádza z obsahu ústavnej sťažnosti. O zrejme bezúspešné

uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti ide v prípadoch, keď z ústavnej sťažnosti nevyplýva potreba ochrany ústavnosti, ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená alebo nie sú splnené iné podmienky požadované zákonom, ktoré nemožno odstrániť. Inak povedané, ústavná sťažnosť by bola odmietnutá, aj keby bol sťažovateľ zastúpený advokátom. Ak teda ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní uznesením odmietne ústavnú sťažnosť (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez toho, aby skúmal majetkové pomery sťažovateľa (porov. MACEJKOVÁ, I., BÁRÁNY, E., BARICOVÁ, J., FIAČAN, I., HOLLÄNDER, P., SVÁK, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 177; porov. I. ÚS 307/2023)].

10. Ústavný súd preto, vychádzajúc z materiálnej koncepcie ochrany základných práv vrátane možnej opodstatnenosti podanej ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie práv na inú právnu ochranu a na prijímanie informácií postupom národnej rady na 28. schôdzi a rozhodnutím predsedu vlády v bližšie neoznačenom konaní, ako aj v záujme posúdenia žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (či v sťažovateľovej veci ide alebo nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti), podrobil namietaný postup a rozhodnutie orgánov verejnej moci tzv. kvazimeritórnemu prieskumu.

III.1. K namietanému porušeniu čl. 26 ods. 1 až 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy postupom národnej rady:

11. Právo na informácie je nepochybne jedným z najpodstatnejších výdobytkov transformácie Slovenskej republiky na slobodnú demokratickú spoločnosť (režim). Právo na informácie a ústavné garancie nerušeného výkonu tohto práva tvoria bariéru proti kabinetnému výkonu verejnej moci a umožňujú podrobiť výkon verejnej moci kontrole zo strany verejnosti, v širšom slova zmysle občianskej spoločnosti (II. ÚS 830/2016).

12. Súčasťou práva na informácie je tak nepochybne právo slobodne vyhľadávať a získavať informácie. Takto formulované právo sa pritom vzťahuje aj na informácie, ktoré sa týkajú alebo súvisia s činnosťou štátu či akýchkoľvek iných subjektov vykonávajúcich štátnu moc. Na túto skutočnosť napokon opakovane nepriamo poukázal aj ústavný súd, keď vo viacerých svojich rozhodnutiach akcentoval význam príslušného zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov so základným právom na informácie (napr. nálezy sp. zn. III. ÚS 169/03 z 19. decembra 2003 a sp. zn. I. ÚS 236/06 z 28. júna 2007).

13. Ústavné právo vyhľadávať, prijímať a rozširovať informácie nie je *ratione personae* obmedzené, lebo patrí každému, teda akejkol'vek fyzickej osobe alebo právnickej osobe.

14. Tak ako ústavné právo každého vyhľadávať a šíriť informácie, aj ústavná povinnosť orgánov verejnej moci poskytovať každému informácie o svojej činnosti môžu byť obmedzené len zákonom, ak ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 2 ústavy). Obmedzenia sa týkajú skupiny informácií, ktoré nemožno zverejniť, pretože podliehajú režimu čl. 26 ods. 4 ústavy.

15. Vo vzťahu k namietanému postupu národnej rady ústavný súd akcentuje, že verejnosť jej schôdzy, ktorá sa zabezpečuje online prenosom či osobnou účasťou verejnosti, je vyjadrením princípu parlamentnej otvorenosti. Článok 83 ods. 4 ústavy upravuje formálne podmienky, ktoré musia byť splnené pre možnosť konania neverejných schôdzy národnej rady, ktorými sú buď zákonná právna úprava, alebo uznesenie národnej rady. Zákonom, ktorý upravuje bližšie podmienky konania verejných schôdzy národnej rady, je rokovací poriadok, ktorý už v bode 4 tohto uznesenia uvádzaného ustanovenia ako materiálnu podmienku konania neverejných schôdzy národnej rady uvádza prípad, keď sa na schôdzi prerokúvajú veci, ktoré tvoria predmet utajovanej skutočnosti.

16. Ústavne konformným obmedzením základného práva na informácie sú okrem formálnej podmienky zákona aj dve materiálne podmienky, a to obmedzenie je v záujme bezpečnosti štátu alebo slúži na ochranu verejného poriadku (i) a obmedzujúce opatrenie je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (ii).

17. V súlade s § 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“) je utajovanou skutočnosťou informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením (ďalej len „neoprávnená manipulácia“) a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojím nariadením. Podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane utajovaných skutočností stupňom utajenia dôverné sa označuje utajovaná skutočnosť vtedy, ak by následkom neoprávnenej manipulácie s ňou mohlo dôjsť k poškodeniu štátnych záujmov, verejných záujmov alebo právom chránených záujmov štátneho orgánu, a tým k jednoduchej ujme na záujmoch Slovenskej republiky.

18. V konkrétnych okolnostiach veci bola naplnená formálna podmienka obmedzenia spočívajúceho v konaní schôdze národnej rady neverejne (obmedzenie vyplývajúce zo zákona), ako aj materiálne podmienky. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov oprávňuje SIS poskytovať národnej rade a vláde informácie významné pre ich činnosť a rozhodovanie (§ 2 ods. 5), pričom do pôsobnosti jej činnosti patrí získavať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie o činnosti ohrozujúcej ústavné zriadenie, územnú celistvosť a zvrchovanosť Slovenskej republiky či smerujúcej proti bezpečnosti Slovenskej republiky (§ 2 ods. 1). Z publikovaných informácií zistiteľných prostredníctvom webovej stránky SIS pritom vyplýva, že SIS získala závažné informácie naznačujúce možnú destabilizáciu Slovenskej republiky. Tieto informácie boli poskytnuté príjemcom zo zákona a bol im udelený súhlas na informovanie poslancov národnej rady ústnou formou v takom rozsahu, aby nebol zmarený účel trestného konania.

19. Zákonné obmedzenie teda sledovalo legitímny cieľ predísť ohrozeniu bezpečnosti štátu, pričom zároveň s ohľadom na charakter obsahu správy SIS nebolo možné dosiahnuť cieľ obmedzujúceho opatrenia iným spôsobom (keďže obsahom správy bola utajovaná skutočnosť podliehajúca ochrane pred vyzradením v štátnom záujme). Uvedené vedie k záveru o tom, že postupom národnej rady v súvislosti s konaním neverejnej časti schôdze národnej rady pri oboznamovaní so správou SIS, ktorej obsahom boli utajované skutočnosti, nemohlo dôjsť

k porušeniu označených práv na informácie samostatne ani v spojení s označenými ustanoveniami ústavy či práva na inú právnu ochranu.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd časti ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia označených práv zaručených ústavou postupom národnej rady na jej 28. schôdzi odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 26 ods. 1 až 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy, ako aj čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím predsedu vlády v bližšie neoznačenom konaní:

21. K sťažovateľovej nosnej argumentácii v tomto smere obsiahnutej v bode 5 druhej vete tohto uznesenia ústavný súd akcentuje, ako to už urobil (bod 17 tohto uznesenia), že utajovanou skutočnosťou je informácia určená pôvodcom utajovanej skutočnosti. V konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci bola utajovaná skutočnosť, resp. skutočnosti, ktoré boli obsahom správy SIS označené za také pôvodcom skutočností, t. j. SIS (bod 18 tohto uznesenia *in fine*), čo vylučuje hypotézu sťažovateľa o údajnom rozhodnutí či opatrení predsedu vlády v tomto smere. Predseda vlády je zo zákona osobou oprávnenou oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami, rovnako ako poslanci národnej rady a členovia vlády [§ 34 ods. 1 písm. b) a c) zákona o ochrane utajovaných skutočností], pričom toto oprávnenie vzniká momentom vymenovania, prípadne zvolenia do funkcie.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k údajnému rozhodnutiu predsedu vlády týkajúcemu sa určenia utajovaných skutočností, ktoré boli obsahom správy SIS a ktoré boli dôvodom na konanie časti schôdze národnej rady neverejne, nie je spôsobilá viesť k záveru o porušení označených práv zaručených ústavou. Ústavný súd preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti aj časť ústavnej sťažnosti, ktorá smerovala proti rozhodnutiu predsedu vlády v bližšie neoznačenom konaní.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

23. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd konštatuje, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

24. Ústavný súd po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti v jej podstatnom základe konštatuje (aj bez potreby bližšieho skúmania majetkových pomerov sťažovateľa), že nebola splnená druhá podmienka na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže v konkrétnom prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku, ako to vyplýva z tohto rozhodnutia (výrok 1 tohto rozhodnutia), a ani ustanovenie právneho zástupcu by na prijatých záveroch ústavného súdu nič nezmenilo. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel (výrok 2 tohto rozhodnutia).

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 7. mája 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu